

НАСЛІДКИ ПОСИЛЕННЯ ФУНКЦІІ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІІ В ВИЩІЙ ШКОЛІ

Рясіна Г.В., гр. МР-34

Науковий керівник – канд. екон. наук, проф. **Ушакова Н.Г.**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

В сучасній економіці заклади вищої освіти у поєднанні з наукою стають генераторами масштабних змін, які відбуваються в технологічній, виробничій, економічній та соціальній системі, що виявляється в «третьій місії» університетів, націленій на відтворення та впровадження інноваційних ідей та технологій, тобто в функції комерціалізації.

Експерти неоднозначно трактують результати посилення комерційної функції в вищих навчальних закладах. Противники активізації економічної функції вищої освіти стверджують про негативні наслідки цього процесу: Розенберг Н. та Нельсон Р. вказують на наявність суттєвих трансакційних витрат трансферу знань, що стає суттєвою перешкодою на шляху вільного розповсюдження знань; Сухарев В. говорить про збільшення ризику перетворення освіти на примітивну, допоміжну підсистему, яка виключно обслуговує капітал та певні організації.

Протилежна позиція заснована на вже нагромадженому в світі досвіді створення інноваційних фірм на базі університетів. Комерціалізація веде до розширення ринку освітніх послуг, що враховує запити сучасного суспільства не тільки з боку абітурієнта, але і з боку потенційного роботодавця. Головне, чим вона приваблива для університету, – це можливість отримати кошти для задоволення потреб у розвитку фундаментальної науки. Сучасні університети у відповідь на скорочення державного фінансування та розширення меж глобального ринку освітніх послуг все частіше виступають як його активні суб'єкти, що і визначає інституційні зміни вищої освіти, перетворення університетів з центрів ліберальної освіти на підприємства з виробництва знань та освітніх послуг. Іцковіч Г. акцентує увагу на необхідності сполучення теоретичної, методологічної та комерційної функцій «підприємницької науки».

Ефективне виконання вищою освітою комерційної функції потребує зрушень як всередині самої системи освіти (збільшення міждисциплінарних напрямів досліджень, зміни співвідношення фундаментальних та прикладних рівнів виробництва знань тощо), так і врахування впливу зовнішніх факторів (процесу глобалізації, перетворення науки на безпосередню продуктивну силу тощо).